

Odbory podepsaly se státem novou kolektivní dohodu pro státní službu

Dne 4. října 2021 byla mezi vládou ČR a Odborovým svazem státních orgánů a organizací, Českomoravským odborovým svazem civilních zaměstnanců armády, Odborovým svazem zdravotnictví a sociální péče ČR, Českomoravským odborovým svazem pracovníků školství a Asociací samostatných odborů ČR uzavřena v pořadí již třetí Kolektivní dohoda vyššího stupně.

Kolektivní dohoda vyššího stupně nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2022 a uzavírá se na dobu jednoho roku do 31. prosince 2022 s tím, že neoznámí-li jedna ze smluvních stran druhé smluvní straně, že platnost Kolektivní dohody vyššího stupně nechce prodloužit, prodlužuje se platnost Kolektivní dohody vyššího stupně o další rok s tím, že toto prodloužení lze opakovat maximálně dvakrát.

Cílem sjednávání kolektivních dohod předpokládaným zákonem o státní službě je zlepšení podmínek výkonu služby, zejména zdravotních, sociálních nebo kulturních. Kromě tzv. resortních kolektivních dohod uzavíraných mezi služebními orgánem nebo více služebními orgány a odborovou organizací nebo více odborovými organizacemi působícími u služebního úřadu předpokládá zákon o státní službě právě i sjednání Kolektivní dohody vyššího stupně, a to mezi vládou ČR a odborovou organizací nebo odborovými organizacemi, resp. odborovými svazy.

Zaměstnanci budou mít i v příštím roce nárok na zvláštní bonusy při životních i služebních výročích

Kolektivní dohoda vyššího stupně je závazná pro všechny služební úřady a nároky z ní vznikají všem státním zaměstnancům ve všech služebních úřadech. Všem státním zaměstnancům tak vzniká zejména nárok na placené indispoziční volno a nárok na odměny ke služebním a životním výročím a na odměny při prvním skončení služebního poměru po přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo po nabytí nároku na starobní důchod. V souvislosti s institutem dovolené upravuje Kolektivní dohoda vyššího stupně možnost vyhovět žádostem státních zaměstnanců o převedení části dovolené v kalendářním roce, ve kterém na dovolenou vzniklo právo, do dalšího kalendářního roku. Služební úřady mohou uzavírat i vlastní kolektivní dohody, které musejí akceptovat práva a povinnosti smluvních stran dle Kolektivní dohody vyššího stupně.

Oproti dosavadní dohodě došlo v nové k několika změnám

Článek 3 odst. 5 nově obsahuje výklad pojmu projednání věci služby. Projednáním věci služby se rozumí jednání

„Vyšší kolektivní dohoda se uzavírá na rok. Může se automaticky prodloužit, ale maximálně dvakrát.

mezi služebním úřadem a státními zaměstnanci prostřednictvím odborových organizací, které u služebního úřadu působí, výměna stanovisek a vysvětlení s cílem dosáhnout shody. Služební úřad je přitom povinen zajistit projednání v dostatečném předstihu a vhodným způsobem tak, aby odborová organizace mohla na základě poskytnutých informací vyjádřit své stanovisko a služební úřad je mohl vzít v úvahu před uskutečněním opatření.

V článku 5 odst. 1 byla zpřesněna dikce s ohledem na rodičovství státních zaměstnanců a na těhotenství a mateřství státních zaměstnankyň. Kolektivní dohoda vyššího stupně tak deklaruje, že státní zaměstnanci mají právo na vytvoření podmínek pro řádný a bezpečný výkon služby a na vytvoření podmínek výkonu služby s ohledem na jejich rodičovství včetně vytvoření podmínek výkonu služby s ohledem na těhotenství a mateřství státních zaměstnankyň.

Článek 5 odst. 5 obsahuje novou úpravu podmínek vydávání služebních posudků. V souvislosti se skončením služebního poměru vydá služební orgán státnímu zaměstnanci služební posudek, a to do 15 dnů od požádání, nejdříve však 15 dnů před skončením služebního poměru, nedohodne-li se se státním zaměstnancem jinak. Změna spočívá v určení okamžiku, kdy lze služební posudek vydat (nejdříve 15 dnů před skončením služebního poměru, nikoliv již až dva měsíce před skončením služebního poměru), který představuje kompromis mezi požadavkem vládní a odborové strany, kdy vládní strana požadovala vydávání služebních posudků až v samotný den skončení služebního poměru, kdežto odborová strana dříve, než skončí služební poměr.

Premiér Andrej Babiš s představiteli odborových organizací státních zaměstnanců po podpisu nové kolektivní dohody

Převod dovolené

Článek 6 nově obsahuje výklad podmínek pro převádění dovolené do následujícího kalendářního roku obsažených v zákoníku práce. Čerpání dovolené je služební orgán povinen státnímu zaměstnanci určit tak, aby dovolenou vyčerpal v kalendářním roce, ve kterém státnímu zaměstnanci právo na dovolenou vzniklo, ledaže v tom služebnímu orgánu brání překážky ve službě na straně státního zaměstnance nebo naléhavé provozní důvody. Od 1. ledna 2021 je třetím legitimním důvodem pro nevyčerpání dovolené případ, kdy služební orgán převede do následujícího kalendářního roku část nevyčerpané dovolené na základě písemné žádosti státního zaměstnance. Článek 6 staví najisto, že státnímu zaměstnanci může být do následujícího kalendářního roku převedena nejvýše taková část nevyčerpané dovolené, na niž mu v příslušném kalendářním roce vzniklo právo, aby v tomto roce vyčerpal dovolenou v rozsahu alespoň 4 týdnů, a že je přitom nerozhodné, zda tento limit 4 týdnů státní zaměstnanec naplní čerpáním „staré“ dovolené z předchozího kalendářního roku, nebo „nové“ dovolené, na niž mu vzniklo právo v příslušném kalendářním roce.

Z článku 8 odst. 1 byl odstraněn omezující dovětek o tom, že služební úřady jsou povinny zabezpečit, aby určení množství služebních úkolů respektující předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby a zohledňující čas na jídlo, oddech a přirozené potřeby státních zaměstnanců bylo vytvořeno před zahájením výkonu služby.

V článku 10 odst. 2 byla naopak doplněna povinnost státních zaměstnanců související s nárokem na čerpání indispozičního volna, a to povinnost oznámit čerpání indispozičního volna neprodleně poté, co jeho potřeba vznikne.

Článek 12 písm. e) obsahuje novou úpravu podmínek poskytnutí služebního volna při akci pořádané služeb-

ním úřadem. Podle této úpravy může služební orgán povolit čerpání neplaceného služebního volna v nezbytně nutném rozsahu k činnosti při akci pořádané služebním úřadem státním zaměstnancům – organizátorům akce a státním zaměstnancům, kteří se akce účastní, a to i jako zástupci svého služebního úřadu na akci pořádané jiným služebním úřadem, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně služebního úřadu.

Další změny

Do článku 14 odst. 3. byly doplněny situace, za kterých služební úřad provede komplexní prověrky stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby. Tuto prověrku provede služební úřad bezodkladně po vyhlášení zvláštních opatření – nouzového stavu, stavu pandemicke pohotovosti, případně mimořádných opatření podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo podle zákona o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19 z důvodu ohrožení zdraví a životů, mají-li vliv na činnost služebního úřadu a plnění služebních úkolů. Článek 14 odst. 3 zároveň stanoví, že při vyhlášení výše uvedených zvláštních opatření služební úřad využije zejména výkonu služby z jiného místa a dalších opatření směřujících ke snížení zdravotních rizik, a to v rozsahu, při kterém bude zachována akceschopnost služebního úřadu v návaznosti na plnění služebních úkolů.

Další změny, ke kterým došlo v nové Kolektivní dohodě vyššího stupně oproti dosavadní Kolektivní dohodě vyššího stupně, jsou spíše dílčího charakteru.

Text Kolektivní dohody vyššího stupně je zveřejněn na internetových stránkách sekce pro státní službu Ministerstva vnitra www.mvcr.cz/sluzba a informace o jejím sjednání bude zveřejněna taktéž Ministerstvem práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů. ■

foto: Úřad vlády ČR